

НАРЕДБА № 9 ОТ 4.12.2008 Г. ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИЯ ПО ПРОФЕСИЯТА "ТЕХНИК-РАСТЕНИЕВЪД"

Издадена от министъра на образованието и науката, обн., ДВ, бр. 12 от 13.02.2009 г., в сила от 13.02.2009 г.

Раздел I

Общи положения

Чл. 1. С тази наредба се определя Държавното образователно изискване (ДОИ) за придобиването на квалификация по професията 621010 "Техник-растениевџд" от област на образование "Селско, горско и рибно стопанство" и професионално направление 621 "Селско стопанство" съгласно Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6, ал. 1 от Закона за професионалното образование и обучение.

Чл. 2. Държавното образователно изискване за придобиването на квалификация по професията 621010 "Техник-растениевџд" съгласно приложението към тази наредба определя изискванията за придобиването на трета степен на професионална квалификация за специалностите:

1. 6210101 "Полевџдство";
2. 6210102 "Зеленчукопроизводство";
3. 6210103 "Трайни насаждения";
4. 6210104 "Селекция и семепроизводство";
5. 6210105 "Тютюнопроизводство";
6. 6210106 "Гџбопроизводство";
7. 6210107 "Растителна защита и агрохимия".

Чл. 3. (1) Въз основа на ДОИ по чл. 1 и рамковите програми по чл. 10, ал. 3 от Закона за професионалното образование и обучение се разработва учебен план и учебни програми за обучението по съответната специалност по чл. 2.

(2) Документацията по ал. 1 за професионално образование се разработва от Министерството на образованието и науката, а за професионално обучение - от обучаващата институция.

Раздел II

Съдържание на Държавното образователно изискване

Чл. 4. (1) С ДОИ по чл. 1 се определя равнището на задължителната професионална подготовка в края на обучението по професията, което гарантира на обучаемия възможност за упражняване на професията 621010 "Техник-растениевџд".

(2) Държавното образователно изискване за придобиването на квалификация по професията "Техник-растениевџд" определя общата, отрасловата и специфичната задължителна професионална подготовка за професията, както и задължителната чуждоезикова подготовка по професията и избираемата подготовка.

(3) Съдържанието на всеки вид задължителна професионална подготовка по ал. 2 включва:

1. необходимите професионални компетенции (знания, умения и професионално-личностни качества);

2. тематичните области, от които се формира съдържанието на учебните предмети/модули.

Чл. 5. С ДООИ по чл. 1 се определят и входящото образователно равнище, профилът на професията, целите на обучението, оценяването по време и при завършване на обучението, удостоверяването на придобитата професионална квалификация, необходимата материална база.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Лицата, които са приети за обучение до учебната 2003/2004 г., включително по специалности и професии от професионално направление "Селско стопанство" от Списъка на специалностите и професиите за професионалните училища на Министерството на образованието, науката и културата от 1993 г., се обучават и завършват обучението си по учебните планове и учебните програми, които са действали при постъпването им.

§ 2. Тази наредба се издава на основание чл. 17, т. 3 във връзка с чл. 16, т. 7 от Закона за народната просвета.

§ 3. Наредбата влиза в сила от деня на обнародването ѝ в "Държавен вестник".

Приложение

към чл. 2

Държавно образователно изискване за придобиване на квалификация
по професията „Техник-растениевъд”

Професионално направление:

621 Селско стопанство

Наименование на професията:

621010 Техник-растениевъд

Специалности:

Степен на професионална
квалификация:

6210101 Полевъдство трета

6210102 Зеленчукопроизводство трета

6210103 Трайни насаждения трета

6210104 Селекция и семепроизводство трета

6210105 Тютюнопроизводство трета

6210106 Гъбопроизводство трета

6210107 Растителна защита и агрохимия трета

1. Входни характеристики

1.1. Изисквания за минимално входящо образователно равнище за ученици и за лица, навършили 16 години, в съответствие със Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО)

За обучение по професията "Техник-растениевъд" с придобиване на трета степен на професионална квалификация минималното входящо образователно равнище за ученици е завършено основно образование, а за лица над 16 г. е завършено средно образование.

1.2. Изисквания за входящо квалификационно равнище или професионален опит

За обучение по професията "Техник-растениевъд" с придобиване на трета степен на професионална квалификация не се изисква предишна професионална квалификация или професионален опит.

Ако за обучение по професията "Техник-растениевъд" с придобиване на трета степен на професионална квалификация кандидатстват лица, завършили обучение по професията "Растениевъд" с придобита втора степен на професионална квалификация, обучението им се зачита и се организира надграждащо обучение. Съдържанието на обучението се определя след сравнение на компетенциите и резултатите от ученето, описани в Държавните образователни изисквания (ДОИ) за придобиване на квалификация по професии.

2. Описание на професията

2.1. Трудови дейности, отговорности, личностни качества, особености на условията на труд, оборудване и инструменти, изисквания за упражняване на професията, определени в законови и подзаконови актове (здравословно състояние, правоспособност и др.)

Лицата, придобили трета степен на професионална квалификация по професията "Техник-растениевъд", имат възможност да работят в държавните и общинските предприятия, учредени или преобразувани като търговски дружества - еднолични дружества с ограничена отговорност или еднолични акционерни дружества, кооперации, кооперативни предприятия и междukoоперативни предприятия, с дейност в областта на полеводството, зеленчукопроизводството, трайните насаждения, селекцията и семепроизводството, тютюнопроизводството, гъбопроизводството и растителната защита.

Техник-растениевъдът планира, организира, взема участие, контролира и отчита дейностите по обработване на почвата, сеитба и засаждане, наторяване, напояване, воденето на борба с болести и неприятели, прибиране на готовата продукция, отглеждане на посевен и посадъчен материал, съхранение и транспорт на готова продукция. Той разпределя задачите между работниците и прави предложения за повишаване квалификацията на персонала, с който работи, определя икономическата ефективност от отглеждането на земеделските култури и организира внедряването на нови машини и технологии в земеделското производство.

Информира се за програми, предоставящи финансиране за развитие на селското стопанство в областта на растениевъдството, и подготвя проектни предложения за кандидатстване.

В своята работа техник-растениевъдът използва инструменти, машини и съоръжения за обработване на почвата, наторяване, поливане, растителнозащитни мероприятия, прибиране на готовата продукция.

За изпълнение на част от дейностите той ползва инструкции, правилници, наредби, проекти и работни чертежи.

Работното време е стандартно, възможна е сезонност в работата, понякога се налага да се работи и в почивните и празничните дни.

При работа на открито, когато са налице влошени метеорологични условия, и при работа с препарати за растителна защита техник-растениевъдът трябва да използва защитни средства и екипировка.

Той носи отговорност за качествено и срочно изпълнение на технологичните операции и възложените му задачи в растениевъдството. Като част от работния екип трябва да създава и поддържа добри работни взаимоотношения, ефективно да предава информация, да решава проблеми, да незастрашава собствения си живот и на околните, с които работи, да се

отнася с грижа за опазване на околната среда.

За управление на трактор и за работа с други селскостопански машини обучаваните трябва да притежават правоспособност за водач на МПС категории "Ткт", "Твк" и "В" според изискванията на Наредба № 37 от 2002 г. за условията и реда за обучение на кандидатите за придобиване на право за управление на моторно превозно средство и условията и реда за издаване на разрешение за тяхното обучение (обн., ДВ, бр. 82 от 2002 г.; изм., бр. 42 и 96 от 2004 г., бр. 44 от 2006 г., бр. 3, 57 и 97 от 2008 г.).

2.2. Възможности за повишаване на квалификацията

Придобилият трета степен на професионална квалификация по специалност от професията "Техник-растениевъд" може да се обучава по друга специалност, като обучението по общата задължителна професионална подготовка - единна за всички професионални направления, и по отрасловата задължителна професионална подготовка - единна за всички професии от професионалното направление "Селско стопанство", се зачита.

Придобилият трета степен на професионална квалификация по професията "Техник-растениевъд" може да се обучава за придобиване на квалификация по друга професия от професионалното направление, като обучението по общата задължителна професионална подготовка, единна за всички професионални направления, обучението по отрасловата задължителна професионална подготовка по професионално направление "Селско стопанство", както и част от специфичната за професията подготовка, се зачита.

2.3. Възможности за професионална реализация съгласно Националната класификация на професиите и длъжностите (НКПД)

Лицата с трета степен на професионална квалификация по професията "Техник-растениевъд" могат да постъпват на работа на длъжностите от Националната класификация на професиите и длъжностите в Република България (утвърдена със Заповед на министъра на труда и социалната политика № 742 от 27.12.2005 г., изм. с № 416 от 08.06.2006 г., № 884 от 07.11.2006 г., № 969 от 28.12.2007 г., включени в единични групи: 6111 Полевъди и зеленчукопроизводители, 6112 Работници, отглеждащи трайни насаждения, 6113 Градинари, овощари, работници в разсадник и сродни на тях, 6114 Работници, отглеждащи смесени култури.

3. Цели на обучението

3.1. Цели на обучението по общата задължителна професионална подготовка, единна за всички професионални направления.

След завършване на обучението обучаваният трябва да:

- познава, спазва и прилага правилата за здравословни и безопасни условия на труд;
- умее да опазва околната среда;
- познава пазарните отношения в селското стопанство, мястото и ролята на отделните лица, фирмите, институциите и държавата;
- познава правата и задълженията си като участник в трудовия процес съгласно Кодекса на труда, разбира договорните отношения между работодател и работник;
- участва активно и отговорно при изпълнение на задачите, съдейства на членовете на екипа при изпълнението им и търси помощ от тях;
- осъществява ефективни работни взаимоотношения с колеги и с прекия си ръководител;
- разбира своята роля в дейността на предприятието, съзнава необходимостта от повишаване на квалификацията си;
- умее да намира информация с помощта на компютър в интернет, работи с програма за създаване на текст и таблици;
- ползва техническа и технологична документация, както и специализирана литература, включително и на чужд език.

3.2. Цели на обучението по отрасловата задължителна професионална подготовка, единна за всички професии от професионално направление "Селскостопанство"

След завършване на обучението обучаваният трябва да:

- разпознава и класифицира земеделските култури по ботаническите им

особености;

- познава и прилага технологиите за отглеждане на земеделските култури;
- комплектова и работи с различни селскостопански машини;
- извършва основна и повърхностна обработка на почвата;
- познава торовете за различните видове земеделски култури;
- спазва изискванията за транспортиране на готова земеделска продукция.

3.3. Цели на обучението по специфичната за професията "Техник-растениевъд" задължителна професионална подготовка

След завършване на обучението по професията обучаваният трябва да:

- разпознава основните типове почви и определя плодородието им;
- напоява земеделските култури;
- съставя правилни сеитбообращения при отглеждане на земеделски култури;
- отглежда земеделски култури в култивационни съоръжения;
- произвежда, апробира и окачествява посевен и посадъчен материал;
- извършва първична обработка и съхранение на земеделските продукти в съответствие с изискванията;
- извършва растителнозащитни мероприятия, като определя препаратите и сроковете;
- контролира спазването на разходните норми;
- разпределя дейностите по изпълнението на технологиите за отглеждане на отделните видове култури;
- определя икономическата ефективност от отглеждането на земеделските култури;
- организира внедряването на нови машини и технологии в земеделското производство;
- окачествява и аранжира готовата продукция за предлагане на пазара;
- изготвя и представя отчети за реализацията на продукцията;
- разпределя дейностите по изпълнение на договорните отношения;
- прави предложения за повишаване квалификацията на изпълнителския персонал, с който работи.

4. Резултати от ученето

Компетенция	Резултати от ученето
	Обучаваният трябва да:
1	2
1. Спазва и прилага правилата за здравословни и безопасни условия на труд и опазва околната среда при изпълнение на служебните си задължения	1.1. Познава и прилага правилата за здравословни и безопасни условия на труд. 1.2. Обслужва правилно и безопасно техническото оборудване. 1.3. Поддържа необходимите хигиенни изисквания на работното място. 1.4. Ползва лични предпазни средства и специална работна екипировка. 1.5. Знае и прилага правилата за пожарна и аварийна безопасност и за борба с пожара. 1.6. Оказва долекарска помощ на пострадал при изпълнение на трудовите дейности.

- 1.7. Съблюдава за опазването на околната среда.
  - 1.8. Следи за прилагане на предписанията за безопасни условия на труд.
  - 1.9. Контролира безопасните условия при извършване на растителнозащитни мероприятия.
2. Подготвя почвата за сеитба и засаждане
  - 2.1. Разпознава и класифицира основните почвени типове.
  - 2.2. Обосновава необходимостта от извършване на отделните видове обработки на почвата, тяхната последователност и съответните за тях машини.
  - 2.3. Описва начините и извършва подравняване и профилиране на площите.
  - 2.4. Извършва окомерна преценка за качеството на обработка на почвата.
3. Съставя правилни сеитбообращения
  - 3.1. Описва основните видове сеитбообращения при производство на земеделските култури и правилното им редуване.
  - 3.2. Съставя сеитбообращения, отговарящи на изискванията.
4. Комплектова и работи с различни селскостопански машини
  - 4.1. Познава класификацията и устройството на тракторите и автомобилите.
  - 4.2. Познава устройството и видовете земеделска техника и работи с нея правилно и безопасно.
  - 4.3. Избира и агрегатира техниката за извършване на механизирани обработки при отглеждане на земеделските култури.
  - 4.4. Подготвя селскостопанските машини за съхранение.
5. Извършва торене на земеделските култури
  - 5.1. Разпознава и класифицира основните групи органични торове.
  - 5.2. Разпознава и класифицира основните групи минерални торове.
  - 5.3. Описва начините на торене на земеделските култури и ги прилага в зависимост от сроковете.
  - 5.4. Зарежда машините и съоръженията за торене на земеделските култури.
6. Напоява земеделските култури
  - 6.1. Познава и прилага начините за напояване на земеделските култури.
  - 6.2. Разпознава и характеризира отделните съоръжения за напояване.
  - 6.3. Извършва напояване на земеделските култури.
7. Извършва растителнозащитни мероприятия
  - 7.1. Разпознава основните плевели и прилага начини за борба с тях.
  - 7.2. Разпознава симптомите на основните болести по земеделските култури и начините за борба с тях.
  - 7.3. Разпознава типовете повреди, причинени от основните неприятели по земеделските култури и начините за борба с тях.
  - 7.4. Познава и спазва инструкциите при работа с пръскачки, прашилки и машини за обеззаразяване на семена.

8. Прибира, извършва първична обработка и съхранява земеделската продукция
- 8.1. Организира почистване, сортиране и изсушаване на зърно и друга готова продукция.
- 8.2. Организира почистване и дезинфекция на складове, сушилни и други съоръжения за съхраняване на земеделска продукция.
- 8.3. Контролира качеството на земеделската продукция по време на съхранението ѝ.
9. Отчита и оценява изпълнението на производството
- 9.1. Вписва в отчетна книга сроковете, количествените и качествените показатели за извършваните мероприятия в стопанството.
- 9.2. Води отчетност за приходите и разходите от дейността на стопанството.
- 9.3. Води отчетност за ефективността от производството на отделните култури в стопанството.
10. Окачествява и аранжира готовата земеделска продукция за пазара
- 10.1. Окачествява готовата продукция според изискванията на действащите стандарти.
- 10.2. Подготвя произведената продукция в търговски вид.
- 10.3. Дава указания и контролира правилното съхраняване на продукцията на пазара.
11. Познава и прилага българското и европейското законодателство в областта на земеделието
- 11.1. Познава и прилага законодателството за подпомагане на земеделските производители.
- 11.2. Познава и прилага общата селскостопанска политика на Европейския съюз относно производството на полски култури, плодове и зеленчуци.
- 11.3. Познава и прилага споразуменията и договореностите на Световната търговска организация /СТО/.
- 11.4. Познава и прилага правилата за производство и реализация на земеделска продукция с контролирано наименование за произход.
12. Изготвя бизнес план за развитието на производството
- 12.1. Познава програмите за развитие на селското стопанство.
- 12.2. Определя бизнес целите.
- 12.3. Избира подходящите култури и технологии.
- 12.4. Планира дейностите и средствата за изпълнението им.
- 12.5. Анализира ефективността на системата за производство.

За специалността “Полевъдство”

13. Съставя правилни сеитбообращения
- 13.1. Разпознава полските култури по семената и основните им ботанически части.
- 13.2. Разпознава основните вегетационни фази от развитието на полските култури.
- 13.3. Познава изискванията на полските култури към климатичните и почвени показатели през отделните фази от развитието им.

13.4. Описва видовете сеитбообращения при производство на полски култури и правилното редуване на културите в тях.

13.5. Съставя полски, фуражни и специални сеитбообращения.

14. Произвежда зърнени, технически и фуражни култури, част от които се използват и като енергийни култури, при спазване на технологичните изисквания

14.1. Познава и спазва сроковете за сеитба на полските култури.

14.2. Организира работата на машините по подготовка на площите за сеитба в зависимост от вида на културата, плевелната растителност и влажността на почвата.

14.3. Контролира качеството на подготовка на площите, посевните норми и сроковете за провеждането на агротехническите мероприятия.

14.4. Определя необходимостта от торене, напояване и растителнозащитни мероприятия и сроковете за тяхното извършване.

14.5. Избира и агрегатира техниката за извършване на механизирана обработка при отглеждане на полските култури.

14.6. Следи за спазване сроковете за прибиране и за качеството на продукцията.

14.7. Организира почистването на складовите помещения и контролира съхранението на продукцията.

За специалност “Зеленчукопроизводство”

15. Произвежда разсад

15.1. Разпознава зеленчуковите култури по семената и основните им ботанически части.

15.2. Описва и разпознава основните вегетационни фази от развитието на зеленчуковите култури.

15.3. Познава изискванията на зеленчуковите култури към климатичните и почвени показатели през отделните фази от развитието им.

15.4. Приготвя субстрати и почвени смеси.

15.5. Произвежда разсад в парници, оранжерии, тунели и открити лехи.

15.6. Полага грижи за разсада до изнасянето му на открито.

16. Съставя правилни сеитбообращения

16.1. Описва видовете сеитбообращения при производство на зеленчукови култури и правилното редуване на културите в тях.

16.2. Съставя зеленчукови и специални сеитбообращения.

17. Произвежда зеленчукови култури при спазване на технологичните изисквания

17.1. Познава и спазва сроковете за сеитба и разсаждане на зеленчуковите култури.

17.2. Организира работата на машините по подготовка на площите за сеитба в зависимост от културата, плевелната растителност и влажността на почвата.

17.3. Контролира качеството на подготовка на площта, посевните норми и сроковете за провеждането на агротехническите мероприятия.

17.4. Определя необходимостта от торене, напояване и растителнозащитни мероприятия и сроковете за тяхното извършване.

17.5. Избира и агрегатира необходимата техника, извършва механизирани обработки при отглеждане на зеленчукови култури.

17.6. Следи за спазване сроковете за прибиране и качеството на продукцията.

17.7. Организира почистването на складовите помещения и контролира съхранението на продукцията.

18. Отглежда зеленчуци в култивационни съоръжения

18.1. Познава и прилага профилиране на почвата в култивационни съоръжения – парници, полиетиленови тунели, полиетиленови и стоманено-стъклени оранжерии.

18.2. Спазва специфичните изисквания при сеитба и разсаждане на зеленчукови култури в култивационни съоръжения.

18.3. Познава и прилага технологичните изисквания при отглеждане на зеленчукови култури в култивационни съоръжения.

18.4. Поддържа необходимия температурен режим в култивационните съоръжения.

18.5. Познава и прилага сроковете и начините за прибиране, сортиране, транспортиране и съхраняване на готовата продукция.

За специалност ”Трайни насаждения”

19. Размножава овощните видове

19.1. Разпознава овощните видове по семената, растенията и плодовете.

19.2. Разпознава сортовете лози по основните им ботанически белези.

19.3. Извършва помологична класификация на овощните растения и ягодоплодните култури.

19.4. Извършва ампелографска характеристика на сортовете лози.

19.5. Познава процесите на растеж и развитие на овощните видове и лозата.

19.6. Описва и определя вегетационните фази при овощните видове и лозата.

19.7. Познава изискванията на овощните видове и лозата към климата и почвата.

19.8. Познава и определя периодите на покой при овощните видове и лозата.

19.9. Знае и описва начините за размножаване на овощните видове.

19.10. Познава и извършва производство на овощен посадъчен материал в овощен разсадник – отглеждане на подложки, събиране на присадници, облагородяване, отглеждане на питомник – първа и втора година.

19.11. Знае и прилага сроковете и начините за изваждане, сортиране, окачествяване и съхраняване на овощния посадъчен материал.

20. Размножава лозовата култура

20.1. Описва начините за размножаване на лозовата култура.

20.2. Познава и извършва производство на лозов посадъчен материал – производство на подложки, събиране на резници за

калеми, облагородяване, стратифициране, вкореняване.

20.3. Познава и прилага сроковете и начините за изваждане, сортиране, окачествяване и съхраняване на младите лозички.

21. Създава овощни и лозови насаждения
- 21.1. Избира и подготвя мястото за ново овощно насаждение и ново лозе чрез риголване, подравняване, торене, профилиране, маркиране;
- 21.2. Организира площта за нова овощна градина или ново лозе.
- 21.3. Познава и избира оптималните схеми, форми и разстояния на засаждане на овощните дръвчета или млади лозички.
- 21.4. Познава и прилага оптималните срокове и начини на засаждане.
22. Полага грижи за млади и плододаващи овощни и лозови насаждения
- 22.1. Познава и описва периодите в жизнения цикъл на овощните видове и лозата.
- 22.2. Познава и прилага необходимите грижи през младенческия период на растенията в овощните градини и лозята.
- 22.3. Познава и прилага необходимите грижи през периода на плододаване на растенията в овощните градини и лозята.
- 22.4. Прилага оптимална обработка на почвата.
- 22.5. Извършва торене и напояване според изискванията на културата и типа на почвата.
- 22.6. Провежда необходимите растителнозащитни мероприятия.
- 22.7. Познава и извършва правилна зимна резитба на овощните видове и лозата.
- 22.8. Познава и извършва специфичните вегетационни резитби при овощните видове и лозата.
- 22.9. Определя и спазва сроковете и начините за прибиране на продукцията според предназначението ѝ.

За специалност “Селекция и семепроизводство”

23. Прилага селекционни схеми
- 23.1. Познава и прилага подходящи методи и схеми за подбор на изходни растения и родителски форми.
- 23.2. Извършва масов и индивидуален отбор при самоопрашващите се растения.
- 23.3. Извършва масов и индивидуален отбор при кръстосано-опрашващите се растения.
- 23.4. Извършва масов, индивидуален и пъпков /клонов/ отбор при вегетативно размножаващите се растения.
- 23.5. Познава и прилага методите и техниката на кръстосване.
- 23.6. Извършва преценка и отбор на хибридните потомства.
24. Отглежда семена за производствен посев
- 24.1. Познава и прилага метода на индивидуален отбор при производство на елитни семена.
- 24.2. Извършва отбор на изходни растения.
- 24.3. Извършва сравнително изпитване на потомствата.
- 24.4. Отглежда посев за производство на супер елитни семена.
- 24.5. Познава и прилага методи за масов отбор при производство на елитни семена.

24.6. Извършва предварително размножаване.

25. Прибира, почиства и съхранява семената

25.1. Познава и прилага подходящи срокове и начини за прибиране на семената.

25.2. Познава и прилага необходимата техника за частично механизирани процеси.

25.3. Описва и извършва почистване на семената.

25.4. Познава и извършва сушене и съхраняване на семената.

25.5. Описва и извършва контрол на температурата и влажността на помещенията и семената.

За специалност “Тютюнопроизводство”

26. Произвежда разсад

26.1. Познава стопанското значение и ареала на разпространение на дребнолистния и едролистния тютюн.

26.2. Характеризира биологично активните вещества в тютюна и действието им.

26.3. Познава и класифицира основните сортове ориенталски тютюн.

26.4. Познава и описва основните сортове американски тютюн.

26.5. Познава и описва фазите на развитие и биологичните изисквания на различните сортове тютюн.

26.6. Подготвя семената за сеитба /почистване, накисване, ратене/.

26.7. Профилира почвата за засяване на семената от тютюн.

26.8. Познава и прилага оптималните срокове, схеми и сеитбени норми.

26.9. Полага необходимите грижи за разсада - поливане, торене, борба с плевели, болести и неприятели.

26.10. Поддържа оптимален воден, въздушен и топлинен режим в съоръженията за отглеждане на разсад /полиетиленов тунел, пластмасова или стоманено-стъклена оранжерия/.

26.11. Познава методите за закаляване на разсада.

27. Разсажда и отглежда тютюн на открито

27.1. Познава и прилага оптималните срокове и схеми на разсаждане.

27.2. Извършва необходимите вегетационни мероприятия – подсаждане, подхранване, напояване, борба с плевели, болести и неприятели.

27.3. Познава и провежда механизирани дейности през вегетацията.

27.4. Описва и извършва специфичните мероприятия при отглеждането на тютюна – кършене, беритби.

28. Прибира, суши и съхранява тютюна

28.1. Организира и участва в прибирането на тютюна.

28.2. Извършва подготовка на листата за сушене и съхранение.

28.3. Познава и прилага технологичните изисквания за сушенето на продукцията.

28.4. Познава и обслужва машините и съоръженията за сушенето и първичната преработка на продукцията.

28.5. Познава и прилага изискванията през различните етапи на сушене.

28.6. Контролира температурата и влагата в сушилните.

28.7. Окачествява готовата продукция.

За специалност “Гъбопроизводство”

29. Извършва подготовка на компоста
- 29.1. Познава ботаническите особености на култивираните гъби.
  - 29.2. Познава ботаническите особености на дивите гъби.
  - 29.3. Познава и описва морфологичните и биологични особености на печурката.
  - 29.4. Познава и обяснява специфичните особености на гъбите, отгледани върху почвения субстрат.
  - 29.5. Познава и подготвя изходния материал за компостиране.
  - 29.6. Познава и използва машините и съоръженията за приготвяне на компостни субстрати и изискванията за хармонизирането им.
  - 29.7. Познава устройството на термичната камера и извършва термична обработка на компоста.
  - 29.8. Извършва засаждане на торбите с мицел.
  - 29.9. Контролира санитарното състояние на посевния материал.
30. Зарежда гъбарника и полага грижи за прорастване на мицела
- 30.1. Подготвя и зарежда гъбарника.
  - 30.2. Описва и поддържа необходимия режим на температура и влага след зареждането.
  - 30.3. Полага необходимите грижи за прорастване на мицела.
31. Води борба с болестите по култивираната печурка
- 31.1. Познава и описва симптомите на болестите в печурковия компост и по плодните тела.
  - 31.2. Познава и прилага средствата за борба срещу болестите в компоста и по плодните тела.
32. Извършва прибиране, сушене и консервиране
- 32.1. Определя срока и извършва необходимата организация по прибирането.
  - 32.2. Описва и извършва окачествяване и сортиране.
  - 32.3. Подготвя продукцията за транспорт и реализация в свежо състояние.
  - 32.4. Познава и прилага методите за сушене и консервиране на получената продукция.
  - 32.5. Описва и контролира необходимия режим при сушене и консервиране.
33. Отглежда трюфели
- 33.1. Знае стопанското значение и ботаническите особености на трюфелите.
  - 33.2. Познава и прилага технологичните изисквания за култивирано отглеждане на трюфели.
34. Събира и
- 34.1. Описва и разпознава основните видове диворастващи гъби

реализира на
пазара
диворастящи
ядливи гъби

и техните двойници.

34.2. Определя месторастенето на дивите гъби.

34.3. Знае изискванията на отделните видове гъби към климатичните условия и избира сезона за събирането им.

34.4. Познава и описва защитените от закона диворастящи ядливи гъби у нас.

34.5. Познава изискванията за подготовка и реализация на дивите гъби в свежо състояние.

34.6. Извършва съхранение и транспорт на гъбите.

34.7. Познава и прилага основните методи за консервиране и сушене на диворастящите гъби.

За специалност “Растителна защита и агрохимия”

35. Разпознава
видовете торове и
начините за
торене

35.1. Знае основните хранителни елементи, необходими за развитие на растенията.

35.2. Познава и описва съдържанието и съотношението на хранителните елементи в основните типове почви.

35.3. Знае механизма на постъпване на хранителни елементи в растението.

35.4. Познава динамиката на хранителните елементи и условията за усвояването им от растенията.

35.5. Знае почвената реакция, активната, обменната и потенциалната киселинност, алкалността и буферността на почвата.

35.6. Взима и анализира почвени проби за определяне на запасеността на растенията с хранителни вещества.

35.7. Изчислява торовите норми според изискванията на културата и активното вещество в тора.

35.8. Знае и прилага оптималните срокове за внасянето на отделните видове торове.

35.9. Знае и извършва подготовка за работа на торовнасящите машини.

36. Води борба с
плевелите

36.1. Разпознава и класифицира видовете плевели.

36.2. Извършва първично картиране на заплевеляването.

36.3. Познава и прилага методите за защита от плевелите (предпазни и агротехнически мероприятия).

36.4. Познава и прилага методите за химична и биологична борба с плевелите.

36.5. Познава и избира хербицидите и приготвя хербицидния разтвор.

36.6. Организира и участва в третирането с хербициден разтвор при спазване на изискванията за безопасност.

37. Води борба с
болестите

37.1. Разпознава и класифицира видовете болести според типа повреда по растенията.

37.2. Познава и прилага методите за защита (предпазни и агротехнически мероприятия).

37.3. Познава и прилага методите за химична и биологична борба.

37.4. Познава и избира фунгицидите и приготвя работния разтвор.

37.5. Организира и участва в третирането с разтвора.

38. Води борба с неприятелите

38.1. Разпознава и класифицира неприятелите според морфологията им и типа повреда по растенията.

38.2. Определя икономическия праг на вредност от плътността на даден неприятел.

38.3. Познава и прилага методите за защита от неприятелите /агротехнически мероприятия, механична борба /.

38.4. Познава и прилага методите за химична и биологична борба с неприятелите.

38.5. Познава и избира инсектицидите и приготвя инсектицидния разтвор.

38.6. Организира и участва в третирането с инсектициден разтвор при спазване на изискванията за безопасност.

5. Изисквания към материалната база

Материалната база трябва да бъде в съответствие с изискванията на действащите нормативни актове на Министерството на образованието и науката, Министерството на труда и социалната политика, Министерството на вътрешните работи, Министерството на здравеопазването, отрасловите министерства и на съответните стандарти.

Обучението по теория се осъществява в учебни кабинети. Обзавеждането на учебния кабинет включва: работно място на преподавателя (работна маса и стол), работно място на всеки обучаван (работна маса и стол), учебна дъска, мебели (предимно шкафове за различни цели), гладка свободна стена за окачване на табла, платно за прожектиране, дъска за писане и други средства за обучение, дидактическа техника.

Практическото обучение се организира като учебна практика и производствена практика. Местата за провеждане на обучението по практика са специализирани учебни бази в обучаващи институции, специализирани учебни бази в сродни училища, в частни земеделски стопанства. Обучаващите институции могат да организират практическо обучение самостоятелно или съвместно с физически или юридически лица, като се изпълняват държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професията.

Специализираните учебни бази трябва да отговарят на основните нормативни изисквания за: изложение на площта, подходящ тип почва, възможност за напояване, възможност за работа с техника и правилно съставяне на сеитбообращенията за отглеждане на земеделски култури.

Машинно-тракторният парк включва машини за обработка на почвата, за торене, сеитба, засаждане, напояване, растителна защита и прибираща техника. Машинно-тракторният парк трябва да отговаря на основните изисквания за: определена открита и закрыта площ за съхранение на техниката; селскостопански машини и съоръжения в техническа изправност; изправен ръчен и помощен инвентар; площадка за горивно-смазочни материали – почистена от суха растителност и отделена с изорана ивица, широка най-малко 3 м.

Складовете за химически препарати и минерални торове трябва да бъдат специално оградени и отдалечени от жилищни помещения, водоеми и ферминай-малко на 200 м.

6. Изисквания към обучаващите по теория и практика

Преподавателите по теория и практика трябва да притежават висше образование с образователно-квалификационна степен "бакалавър" или "магистър" по специалности: "Агрономство", "Селекция и семепроизводство на културните растения", "Растителна защита", "Механизация на селското стопанство", "Селскостопанска техника".

Препоръчително е на всеки три години обучаващите да преминават курс за актуализиране на професионалните знания и умения.